

คำวินิจฉัยของ พลโท จุล อติเรก ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑/๒๕๔๕

วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๔๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคถิ่นไทย

นายทะเบียนพรรคการเมืองซึ่งเป็นผู้ร้องได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ขอให้สั่งยุบพรรคถิ่นไทย ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง ข้อเท็จจริงตามคำร้องและพยานหลักฐานประกอบคำร้อง คำชี้แจงและการนำสืบของผู้ร้อง ในการออกนั่งพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญได้ความว่า ผู้ถูกร้องได้มีคำขอและได้รับจดแจ้งให้จัดตั้ง พรรคถิ่นไทย เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๓ ผู้ถูกร้องจะต้องดำเนินการตามที่พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ กำหนดไว้ เช่น จัดหาสมาชิกพรรค และจัดตั้ง สาขาพรรค หรือประชุมกรรมการบริหารพรรค รายงานการเปลี่ยนแปลงกรรมการหรือข้อบังคับพรรค เป็นต้น นอกจากนี้ ยังต้องมีหน้าที่รายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดและแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือน มีนาคมของทุกปีเพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวัน นับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ฯ มาตรา ๓๕ ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้รายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ในเดือนมีนาคม ๒๕๔๔ แต่รายงานในวันที่ ๑๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งเกินกำหนดเวลาที่กฎหมายบัญญัติไว้

นายทะเบียนพรรคการเมือง จึงยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ฯ มาตรา ๖๕ วรรคสอง เพราะเหตุไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ฯ

ผู้ถูกร้องชี้แจงคัดค้านและนำพยานเข้าเบิกความชี้แจงในการออกนั่งพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญว่า ไม่ได้กระทำฝ่าฝืนตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ฯ กล่าวคือ

๑. พรรคได้มีการรายงานการดำเนินกิจการของพรรคเป็นระยะๆ ตลอดมา ปรากฏตาม เอกสารหมาย ล. ๑ - ล. ๘ ซึ่งมี

๑.๑ เอกสารหมาย ล. ๑ เรื่องการจัดตั้งพรรคถิ่นไทย

๑.๒ เอกสารหมาย ล. ๒ เรื่องการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรค เพื่อขอให้ นายทะเบียนพิจารณาการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหาร

๑.๓ เอกสารหมาย ล. ๓ เรื่องโครงการขอรับการจัดสรรเงินสนับสนุน

๑.๔ เอกสารหมาย ล. ๔ ล. ๕ และ ล. ๖ เป็นเอกสารประกอบการจัดตั้งสาขาพรรค

๑.๕ เอกสารหมาย ล. ๗ เรื่องการส่งข้อมูลจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงในรอบปี
ปฏิทินที่ผ่านมา

๑.๖ เอกสารหมาย ล. ๘ รายงานการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรค

ต่อมาวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ได้รับการติดต่อจากเจ้าหน้าที่ของนายทะเบียน
พรรคการเมืองแจ้งให้แก้ไขการรายงานให้ถูกต้อง ผู้ถูกร้องจึงดำเนินการแก้ไขโดยใช้แบบ ท.พ. ๘
รายงานและส่งคืนให้เมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ ผู้ถูกร้องเห็นว่า เป็นการรายงานตาม
มาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว

๒. ผู้ถูกร้องเห็นว่า ผู้ร้องทราบความไม่ถูกต้องในการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราช
บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ฯ ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๔ หรือวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๔๔ หรือ
วันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๔๔ แต่ไม่ดำเนินการเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคถิ่นไทย
ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) และวรรคสอง
แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ฯ แต่ได้ความว่า ยื่นถึงศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน
๒๕๔๔ ซึ่งเกินกำหนดสิบห้าวันแล้ว จึงขาดอายุความยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ

๓. คำร้องของผู้ร้อง เป็นการร้องผิดตัวต่อศาลรัฐธรรมนูญ โดยคำร้องตามเอกสารหมาย ล. ๒๑
ในช่องคู่ความ ใช้คำว่า นายธีรศักดิ์ วรรณสุต ผู้ร้อง กับนายพิจิตต รัตตกุล ผู้ถูกร้อง ซึ่งรายละเอียด
ของคำร้องขอให้ยุบพรรคถิ่นไทย การที่ระบุชื่อ นายพิจิตต ฯ น่าจะเป็นการร้องผิดตัว

จึงมีปัญหาที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องนี้หรือไม่
ตามปัญหาซึ่งนายทะเบียนร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคถิ่นไทยตามมาตรา ๖๕ แห่งพระราช
บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ฯ ซึ่งบัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง

(๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน

(๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕

(๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือ

มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ “บุคคลจะใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้มิได้

ในกรณีบุคคลหรือพรรคการเมืองใดกระทำการตามวรรคหนึ่ง ผู้รู้เห็นการกระทำดังกล่าวย่อมมีสิทธิเสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดตรวจสอบข้อเท็จจริงและยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำดังกล่าว แต่ทั้งนี้ ไม่กระทบกระเทือนการดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำการดังกล่าว

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้พรรคการเมืองใดเลิกกระทำการตามวรรคสอง ศาลรัฐธรรมนูญอาจสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าวได้”

พิจารณาแล้วรัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองได้ โดยเฉพาะพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญก็เป็นกฎหมายที่มีศักดิ์รองจากรัฐธรรมนูญ เมื่อมีการบัญญัติให้มีอำนาจเช่นเดียวกับที่รัฐธรรมนูญบัญญัติ ย่อมถือได้ว่าเป็นการบัญญัติในรายละเอียดถึงเหตุอื่น ๆ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะสั่งยุบพรรคได้อีก จึงเห็นว่าเมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจสั่งให้ยุบพรรคการเมืองในเหตุอื่นได้อีกก็เท่ากับเป็นการบัญญัติให้อำนาจศาลรัฐธรรมนูญ ที่จะดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ๑ ดังกล่าวได้ จึงเห็นว่าศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่ขอให้สั่งยุบพรรคถิ่นไทยนี้ได้

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยในประเด็นที่หนึ่งว่านายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในกำหนดเวลา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง หรือไม่ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกรณีนี้ได้ความว่า ผู้ถูกร้องได้ส่งรายงานที่ถูกต้องเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ผู้ร้องทราบถึงการไม่รายงานการดำเนินกิจการของพรรคถิ่นไทย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ๑ ตั้งแต่เมื่อไร กรณีนี้ไม่ปรากฏว่า ผู้ร้องทราบตั้งแต่เมื่อใด แต่การที่อ้างว่าเพิ่งทราบเมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ปรากฏตามสำเนาบันทกข้อความของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ที่ ลต ๐๐๐๔.๑๐/๑๐๕๕ ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ได้ความว่า นายทะเบียนพรรคทราบ วันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๔ จริง และได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ในวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๔ เชื่อถือได้เพียงใด ผู้ถูกร้องไม่ได้นำสืบให้ชัดเจน โดยจะถือว่าผู้ร้องทราบเมื่อพ้นกำหนดเวลาให้ส่ง รายงานตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ๗ มาตรา ๓๕ กล่าวคือ นับแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๔ เป็นต้นไปก็หาได้ไม่ เพราะกฎหมายกำหนดถึงระยะเวลาการเสนอรายงานของพรรคการเมือง แต่มิได้หมายความว่านายทะเบียนพรรคการเมืองจะต้องทราบเมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว แม้จะฟังว่า ผู้ร้องจะต้องทราบเมื่อเจ้าหน้าที่ของผู้ร้องได้แจ้งให้ผู้ถูกร้องจัดการแก้ไขการรายงานให้ถูกต้อง ก็ไม่มี เหตุผลเพียงพอเพราะการนำสืบของผู้ถูกร้องทำให้เชื่อได้ว่ามีเจ้าหน้าที่แจ้งให้มีการแก้ไขจริงหรือไม่ และเป็นผู้ใด ยิ่งกว่านั้นถ้าหากจริงก็จะถือว่าผู้ร้องทราบถึงความไม่ถูกต้องของการรายงานแล้วหาได้ไม่ เพราะยังคงอยู่ในขั้นการดำเนินการของเจ้าหน้าที่อยู่ นายทะเบียนหรือผู้ร้องจะทราบต่อเมื่อเจ้าหน้าที่ รายงานเพื่อทราบหรือเพื่อสั่งการให้ดำเนินการต่อไปอย่างไร

เมื่อผู้ถูกร้องอ้างว่าการยื่นคำร้องของผู้ร้องเกินกำหนดสิบห้าวันตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ๗ ก็ต้องนำสืบให้ได้ความว่าผู้ร้องรู้ หรือควรจะรู้เมื่อใด แต่เมื่อ ผู้ร้องชี้แจงว่ารู้ เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ตามรายงานของเจ้าหน้าที่ จึงต้องฟังว่าผู้ร้องรู้เมื่อ วันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ได้ยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรค ถิ่นไทยในวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๔ แม้คำร้องจะมาถึงศาลรัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๔๔ ก็ตาม ก็ไม่เกินกำหนดเวลาตามที่กฎหมายบัญญัติ จึงเห็นว่าการยื่นคำร้องของผู้ร้องเป็นไป ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ๗ แล้ว

ปัญหาที่จะต้องพิจารณาวินิจฉัยว่าการยื่นคำร้องของผู้ร้องที่ขอให้สั่งยุบพรรคถิ่นไทย แต่เป็นการร้องนายพิจิตต รัตตกุล เป็นการร้องผิดตัวหรือไม่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ๗ มาตรา ๑๕ บัญญัติว่า “ให้พรรคการเมืองที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองแล้วเป็น นิติบุคคล” และมาตรา ๒๐ บัญญัติว่า “ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ใน การดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามนโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง และมติของที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้หัวหน้าพรรคการเมืองจะมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการบริหารคนหนึ่งหรือหลายคน ทำการแทนก็ได้”

พิจารณาบทบัญญัติดังกล่าวทั้งสองมาตราแล้วพรรคการเมืองเมื่อได้รับการจัดแจ้งการจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองแล้วนั้นเป็นนิติบุคคล จำเป็นต้องมีผู้ทำงานหรือผู้แทนนิติบุคคล เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของนิติบุคคลรวมทั้งการมีสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกด้วย มาตรา ๒๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ฯ บัญญัติให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนพรรคการเมือง ดังนั้น พรรคถิ่นไทยได้รับจัดแจ้งเป็นพรรคการเมืองตั้งแต่วันที่ ๒๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๓ พรรคถิ่นไทย จึงมีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยมีนายพิจิตต รัตตกุล เป็นหัวหน้าพรรค จริงอยู่ตามคำร้องของผู้ร้องจะระบุว่า นายพิจิตต รัตตกุล เป็นผู้ถูกร้อง แต่ในรายละเอียดของคำร้อง ผู้ร้องได้บรรยายถึงพรรคถิ่นไทย และหัวหน้าพรรคจนเป็นที่เข้าใจว่า เมื่อกล่าวถึงตัวหัวหน้าพรรคถิ่นไทยก็หมายถึงพรรคถิ่นไทยนั่นเอง นอกจากนี้ มาตรา ๓๕ ได้บัญญัติให้หัวหน้าพรรคจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทิน โดยเฉพาะตามคำขอก็กล่าวถึงการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายของพรรค ผู้ร้องจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคถิ่นไทย

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า คำร้องของผู้ร้องไม่เป็นการผิดกฎหมาย หรือทำให้เป็นคำร้องเคลือบคลุม หรือผิดตัวอย่างใดอย่างหนึ่ง จึงเห็นว่าไม่ขัดต่อมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ฯ

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยในประเด็นที่สองว่าผู้ถูกร้องได้รายงานการดำเนินกิจการของพรรค ภายในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ ตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ฯ หรือไม่ พิจารณาเอกสารหมาย ล. ๑ ถึง ล. ๘ ที่ผู้ถูกร้องอ้างว่าได้จัดส่งให้ผู้ร้องก่อนวันที่ ๒๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ นั้น พิจารณาความตามเอกสารดังกล่าวแล้ว เป็นการรายงานตามที่พระราชบัญญัติดังกล่าวกำหนดกล่าวคือ เอกสารหมาย ล. ๑ - ล. ๓ ตามมาตรา ๑๓ มาตรา ๓๓ มาตรา ๕๘ ตามลำดับ เอกสารหมาย ล. ๔ ล. ๕ และ ล. ๖ ตามมาตรา ๓๐ เอกสารหมาย ล. ๗ ตามมาตรา ๓๔ และเอกสารหมาย ล. ๘ ตามมาตรา ๓๓ มิใช่เป็นการรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง ตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ฯ ซึ่งบัญญัติว่า

“ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทิน ที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดและชี้แจงให้นายทะเบียนทราบ ภายในเดือนมีนาคมของทุกปีเพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้น ยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน”

พิจารณาความของบทบัญญัติ มาตรา ๓๕ จะเห็นได้ว่าต้องเป็นการรายงานกิจการในรอบปี ที่ผ่านมา หมายถึงตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม และจะต้องจัดส่งต่อนายทะเบียน

พรรคการเมืองภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ของปีถัดไปทุก ๆ ปี มิใช่เป็นการรายงานตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดเป็นเรื่อง ๆ ไป นอกจากนี้ การรายงานต้องเป็นกิจการที่นายทะเบียน ได้ประกาศวิธีการรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองตามแบบ ท.พ. ๘ เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ ได้พิจารณารายละเอียดของ ท.พ. ๘ ดังกล่าวแล้ว จะมีข้อความว่า เป็นการรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปี พ.ศ. ... ที่ผ่านมา ตามนัยมาตรา ๓๕ ซึ่งมี

๑. การดำเนินกิจการเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายพรรค เช่น ด้านการเมือง การปกครอง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และอื่น ๆ

๒. การประชุมต่าง ๆ ตามข้อบังคับพรรค การประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง การประชุมสาขาพรรคการเมือง และการประชุมอื่น ๆ

๓. การดำเนินกิจการของพรรคการเมือง เช่น การเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรค ข้อบังคับพรรค หรือการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหาร กรรมการบริหาร สาขาพรรค ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ สาขารวมตลอดทั้งกรรมการสาขาพรรคและสมาชิกพรรค ในรอบปีที่รายงาน

๔. การให้ความรู้ในทางการเมืองและอื่น ๆ แก่สมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไป

๕. รายงานถึงสถานะทางการเงินของพรรคว่า มีรายรับทั้งสิ้นเท่าไร มีรายจ่ายทั้งสิ้นเท่าไร อย่างไรบ้าง

๖. ให้รายงานถึงทรัพย์สินและหนี้สินของพรรค

๗. การดำเนินกิจการอื่น ๆ

พิจารณาแล้วผู้ร้องได้กำหนดเงื่อนไขการรายงานไว้หลายประการ ซึ่งมีใช้การรายงานตามเอกสารหมายเลข ล. ๑ ถึง ล. ๘ แม้จะเป็นเพียงส่วนหนึ่งก็ตาม แต่บางกรณี เช่น การขอต้งพรรคการเมืองตามเอกสาร หมายเลข ล. ๑ เมื่อพรรคยังไม่เกิดจะไปรายงานผลการดำเนินการในรอบปีของพรรคได้อย่างไร ซึ่งขัดแย้งต่อเหตุผล นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องเพิ่งมาแก้ไขให้ถูกต้องตามเงื่อนไขและแบบ ท.พ. ๘ ตามเอกสารหมายเลข ล. ๕ ในวันที่ ๑๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งเกินกำหนดการยื่นมาแล้วถึง ๔๘ วัน ที่ผู้ถูกร้องต่อสู้ว่า ได้ดำเนินการรายงานกิจการติดต่อกันมาตามเอกสารหมายเลข ล. ๑ ถึง ล. ๘ ว่าเป็นการรายงานการดำเนินกิจการในรอบปีปฏิทิน ตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงฟังไม่ขึ้น

ดังนั้น การที่พรรคถิ่นไทยไม่ส่งรายงานการดำเนินกิจการในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ภายในเดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ จึงเป็นการไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๕ และเป็นเหตุให้ยุบพรรคถิ่นไทยได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

อาศัยเหตุผลดังกล่าวมา จึงวินิจฉัยให้ยุบพรรคถิ่นไทย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

พลโท จุล อติเรก
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ